

De keuze van de achternaam

Voor het krijgen en gebruiken van de voornaam en de achternaam bestaan wettelijke regels. In het kort komen de regels hierop neer:

- ouders kunnen samen de achternaam van hun kind(eren) kiezen, die van de moeder, de duomoeder of de vader.
- zowel de vrouw als de man mag tijdens en na het huwelijk de achternaam van de echtgenoot gebruiken in het dagelijks verkeer. Ook partners die hun relatie hebben laten registreren bij de burgerlijke stand mogen dit doen.

In dit informatieblad leest u meer over deze regels.

Wilt u een naam wijzigen? Dan vindt u hierover informatie in de brochure 'Naamswijziging'. Deze kunt u inzien via de internetsite www.justis.nl

In dit informatieblad

1	Inleiding	1
2	Wie krijgt in Nederland met naamskeuze te maken	1
3	Naamskeuze voor kinderen door de ouders	2
4	Naamskeuze ook in een internationaal geval	2
5	Naamskeuze door een kind zelf	3
6	Het gebruik van de naam van de partner	3
7	Waar kunt u terecht als u vragen hebt?	3
8	Waar kunt u terecht voor meer informatie of hulp?	4

1 Inleiding

Iedereen in Nederland heeft één of meerdere voornamen en een achternaam. Die krijgen we bij de geboorte, meestal van onze ouders. Namen zijn belangrijk.

In het dagelijks leven zorgt de naam voor onderscheid tussen de ene persoon of familie en de andere. De naam maakt ons herkenbaar en aanspreekbaar. Zonder naam bestaan we niet, althans niet volgens de burgerlijke stand. Maar een naam betekent meer. Een naam is ook belangrijk voor een persoon zelf. Zo wordt een voornaam wel gekozen vanwege de speciale betekenis die hij heeft. En veel achternamen zijn ooit ontleend aan het beroep dat men uitoefende of de streek waar men vandaan kwam. De achternaam, ook wel geslachtsnaam, maakt ook duidelijk tot welk familieverband iemand behoort.

2 Wie krijgt in Nederland met naamskeuze te maken

De keuze van de voornaam en de achternaam gebeurt natuurlijk vooral bij de geboorte. De ouders kiezen de voornaam van het kind. Maken de ouders geen keuze, dan krijgt het kind de achternaam van de moeder, de duomoeder of de vader. Daarbij is er wel een verschil tussen gehuwde en niet gehuwde ouders. Dat leest u verderop. Ook bij een adoptie komt de naamskeuze aan de orde. En tenslotte krijgen kinderen zélf in sommige gevallen met naamskeuze te maken.

3 Naamskeuze voor kinderen door de ouders

Voornaam kiezen

Als het om de voornaam gaat, zijn de ouders in principe vrij om te kiezen. De belangrijkste beperking is, dat het geen onbehoorlijke namen mogen zijn. Kiezen de ouders niet, dan geeft de ambtenaar van de burgerlijke stand het kind een voornaam.

Achternaam kiezen

De ouders kunnen samen de achternaam van hun eerste kind kiezen: die van de moeder, de duomoeder of de vader. Deze keuze is eenmalig en geldt voor alle volgende kinderen in het gezin. Dit is zo om binnen het gezin eenheid van naam te bewaren. Vooral kinderen vinden dit belangrijk. Een uitzondering op de eenmalige keuze is de naamskeuze voor een levenloos geboren kind dat als eerste in het gezin wordt geboren. Deze naamskeuze is niet bindend voor volgende kinderen. Bij de geboorte van een volgend kind kunnen de ouders opnieuw naamskeuze doen.

Als ouders getrouwd zijn of een geregistreerd partnerschap hebben

De ouders kiezen welke achternaam hun eerste kind krijgt: die van de moeder, de duomoeder óf die van de vader. Samenvoeging van beide achternamen tot één naam is niet mogelijk. De keuze van de achternaam voor het eerste kind geldt ook voor de volgende kinderen. Om deze keuze officieel te maken, moeten de ouders sámen naar de ambtenaar van de burgerlijke stand, bij voorkeur in hun eigen gemeente. Allebei de ouders moeten daarbij persoonlijk aanwezig zijn; het mag niet schriftelijk. Als de ouders niet vóór of bij de aangifte van de geboorte samen een verklaring hebben afgelegd, dan krijgt het kind de achternaam van de vader. Of de naam van de duomoeder bij een huwelijk van twee vrouwen. Wanneer de ouders kiezen voor de achternaam van de vader of de duomoeder is het dus niet nodig dat zij samen naar de burgerlijke stand gaan.

Ongehuwde ouders

Ook de ouders die niet getrouwd zijn, kunnen kiezen voor de achternaam van de moeder, de duomoeder of de vader. Samenvoeging van beide achternamen tot één naam is niet mogelijk. Deze keuze vindt plaats bij de **erkenning door de vader of de duomoeder**. Kiezen zij voor de achternaam van de vader, dan leggen zij hierover samen een verklaring af voor de burgerlijke stand. Zónder deze verklaring krijgt het kind de achternaam van de moeder. De erkenning kan ook vóór de geboorte plaatsvinden. Naamskeuze vindt dan op dat moment en op dezelfde manier plaats. Wanneer een kind bij erkenning 16 jaar of ouder is, kiest het zelf de achternaam.

Als er één ouder is

Er zijn ook situaties waarin het kind - voor de wet - één ouder heeft.

Bijvoorbeeld in de volgende situaties:

- Als een moeder niet getrouwd is en ze heeft een kind dat niet wordt erkend. Het kind krijgt in dit geval de achternaam van de moeder.
- Als één van de ouders overlijdt voordat de naamskeuze is gedaan. In dat geval kan de achtergebleven ouder bij de ambtenaar van de burgerlijke stand de naam van de vader of de moeder kiezen.

Naamskeuze bij adoptie

Een paar dat in Nederland een kind adopteert, kiest voor het kind de achternaam van een van hen beiden. Voorwaarde is wel, dat het hun eerste kind is. Als dat niet het geval is, krijgt het kind dezelfde naam als de andere kinderen. De naamskeuze vindt plaats ter gelegenheid van de adoptie bij de rechter.

Naamskeuze bij een levenloos geboren kind

Ook voor een levenloos geboren kind kunnen ouders naamskeuze doen. De keuze van de ouders is niet bindend voor volgende kinderen. Bij de geboorte van een volgend kind kunnen de ouders opnieuw naamskeuze doen.

Wanneer kunt u de keuze voor de achternaam vastleggen?

De naamskeuze doet u uiterlijk bij de aangifte van de geboorte. Het is echter ook mogelijk om al vóór de geboorte naamskeuze te doen. Vlak na de bevalling, bij de aangifte van de geboorte, is het vaak moeilijk om samen en persoonlijk naamskeuze te doen. De ouders kunnen daarom het best al tijdens de zwangerschap naar de burgerlijke stand gaan om de naamskeuze officieel te maken. Zoals hierboven al aan de orde is gekomen, krijgt het kind de achternaam van de vader of de duomoeder als de ouders niet vóór of bij de aangifte van de geboorte samen een verklaring hebben afgelegd.

4 Naamskeuze ook in een internationaal geval

Naamskeuze naar Nederlands recht is mogelijk als het kind Nederlander is. Het is niet van belang of het kind naast de Nederlandse nationaliteit nog een andere nationaliteit heeft. Heeft het kind niet de Nederlandse nationaliteit, maar de nationaliteit van een ander land, dan bepaalt het recht van dat andere land of en wanneer naamskeuze mogelijk is.

Als een kind in het buitenland is geboren, erkend of geadopteerd

Elk land heeft zijn eigen regels van naamrecht en soms ook van naamskeuze. Tussen die regels bestaan grote verschillen. Elk land heeft bovendien zijn eigen regels die bepalen welk recht in een internationaal geval van toepassing is op de naam.

Voorbeeld

Wordt een kind als eerste kind van een echtpaar geboren in het buitenland, en is het kind Nederlander? Dan wordt de naam van dat kind in de buitenlandse geboorteakte niet automatisch naar Nederlands recht bepaald. Een naamskeuze zoals wij die in Nederland kennen, zal dan dus niet altijd mogelijk zijn. En als er van tevoren in Nederland een naamskeuze is gedaan, zal daarmee in het buitenland niet altijd rekening worden gehouden. Als er geen naamskeuze is gedaan, dan kan het (echt)paar binnen twee jaar na de geboorte tegenover iedere ambtenaar van de burgerlijke stand alsnog naamskeuze doen. Of een vóór de geboorte gedane naamskeuze bevestigen. Komt het kind nu naar Nederland, of wordt voor hem een Nederlands paspoort aangevraagd? Dan wordt dat kind door de Nederlandse overheid geregistreerd onder de gekozen naam. Is er geen naamskeuze gedaan, dan wordt de naam uit de buitenlandse geboorteakte overgenomen.

U kunt een naamskeuze, zoals hier beschreven, doen bij de ambtenaar van de burgerlijke stand in Nederland of bij een aantal Nederlandse consulaten in het buitenland. Bij die instanties kunt u ook meer informatie krijgen.

Bij erkenning in het buitenland en in bepaalde gevallen van adoptie in het buitenland kunt u ook achteraf naamskeuze doen in Nederland of bij een Nederlands consulaat. Voorwaarde is wel dat het gaat om een kind dat bij de adoptie of de erkenning de Nederlandse nationaliteit behoudt of krijgt.

5 Naamskeuze door een kind zelf

Er zijn twee situaties waarin kinderen zelf direct te maken hebben met naamskeuze. Dat is bij adoptie of erkenning én als het kind meerderjarig wordt.

Wanneer een kind bij de adoptie of erkenning 16 jaar of ouder is, kiest het zelf de achternaam. Een kind dat meerderjarig wordt, heeft éénmaal de mogelijkheid om de eerdere naamskeuze van de ouders te herzien. **Het gaat dan echter om een naamswijziging, het is geen naamskeuze.**

Voor het wijzigen van de achternaam moet het kind dan een verzoek indienen bij het Ministerie van Veiligheid en Justitie.

Aan zo'n verzoek zijn kosten verbonden. In de brochure 'Naamswijziging' kunt u lezen welke regels gelden voor het wijzigen van de achternaam.

6 Het gebruik van de naam van de partner

Over het algemeen is het niet toegestaan zomaar de achternaam van een ander te gebruiken. Een uitzondering op deze regel is het gebruik van de naam van de partner. Partners mogen elkaars achternaam gebruiken. Dit geldt voor gehuwde paren en voor geregistreerde partners.

Ook als het huwelijk of geregistreerd partnerschap beëindigd is, bestaat deze mogelijkheid nog steeds. Voorwaarde is wel dat de partner die de achternaam van de ex-partner wil gebruiken niet hertrouwd is of (opnieuw) een geregistreerd partnerschap is aangegaan.

Voor het gebruik van de achternaam van de partner zijn drie mogelijkheden:

- eerst de eigen naam, gevolgd door de naam van de partner;
- eerst de naam van de partner, gevolgd door de eigen naam;
- de naam van de partner in plaats van de eigen naam.

Voor alle duidelijkheid: het gaat hier om het gebruik van de achternaam in het dagelijks verkeer. De officiële achternaam die iemand heeft, wijzigt daar niet door.

Voorbeeld

De heer Oudewater is getrouwd met mevrouw Simons.

Meneer Oudewater kan in het dagelijks verkeer de volgende namen gebruiken:

- de heer Oudewater
- de heer Simons
- de heer Simons-Oudewater
- de heer Oudewater-Simons

Het streepje is wettelijk niet meer verplicht, maar instanties gebruiken het nog wel. Iemand kan de namen ook zonder streepje koppelen.

7 Waar kunt u terecht als u vragen hebt?

Alle ministeries hebben gezamenlijk een internetsite, www.rijksoverheid.nl. In het contactformulier op deze site kunt u uw vraag stellen. Op de site vindt u ook informatie en informatiebladen of brochures over veel andere onderwerpen. U kunt ook bellen naar Informatie Rijksoverheid. Het telefoonnummer is 1400 (lokaal tarief). U kunt bellen van maandag tot en met vrijdag van 8.00 uur - 20.00 uur.

U kunt de volgende brochures of informatiebladen inzien op www.rijksoverheid.nl:

- Gezag, omgang en informatie
- Trouwen, geregistreerd partnerschap en samenwonen
- Adoptie van een kind in Nederland

Op de website www.justis.nl vindt u meer informatie en een brochure over het wijzigen van de achternaam.

8 Waar kunt u terecht voor meer informatie of hulp?

In deze brochure vindt u de belangrijkste informatie over de keuze van de achternaam. Zijn niet al uw vragen beantwoord? Dan kunt u contact opnemen met bijvoorbeeld het Juridisch Loket. Ook kunt u terecht bij de ambtenaar van de burgerlijke stand in uw gemeente of het Nederlandse consulaat in het ressort waar u verblijft.

Hieronder vindt u de contactgegevens.

Juridisch Loket

Bij het Juridisch Loket kunt u terecht voor juridische informatie of advies. Wilt u weten of er een juridisch loket bij u in de buurt is? Bel dan 0900 - 8020 (€ 0,25 per minuut), of kijk op de internetsite www.juridischloket.nl.

Consulaat of ambassade

Adresgegevens van consulaten en ambassades vindt u op de internetssite www.rijksoverheid.nl bij het onderwerp 'Ambassades, consulaten en overige vertegenwoordigingen'.

Ook vindt u daar meer informatie over de werkzaamheden van de consulaten en ambassades.

Aan de inhoud van deze brochure kunt u geen rechten ontleen.